

SAOPŠTENJE 81/2023

Datum objave:
 21.6.2023.

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći

2022. godina

Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2022. godini iznosio je 50% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU, i iznosi 261% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 59% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 73% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 50% prosjeka EU. Srbija se nalazi na nivou od 44% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 42%, Bosna i Hercegovina na nivou od 35%, dok se Albanija nalazi na nivou od 34% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala u rasponu od 67% prosjeka EU u Bugarskoj do 138% prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. Prva procjena BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2022. godina (EU¹=100)

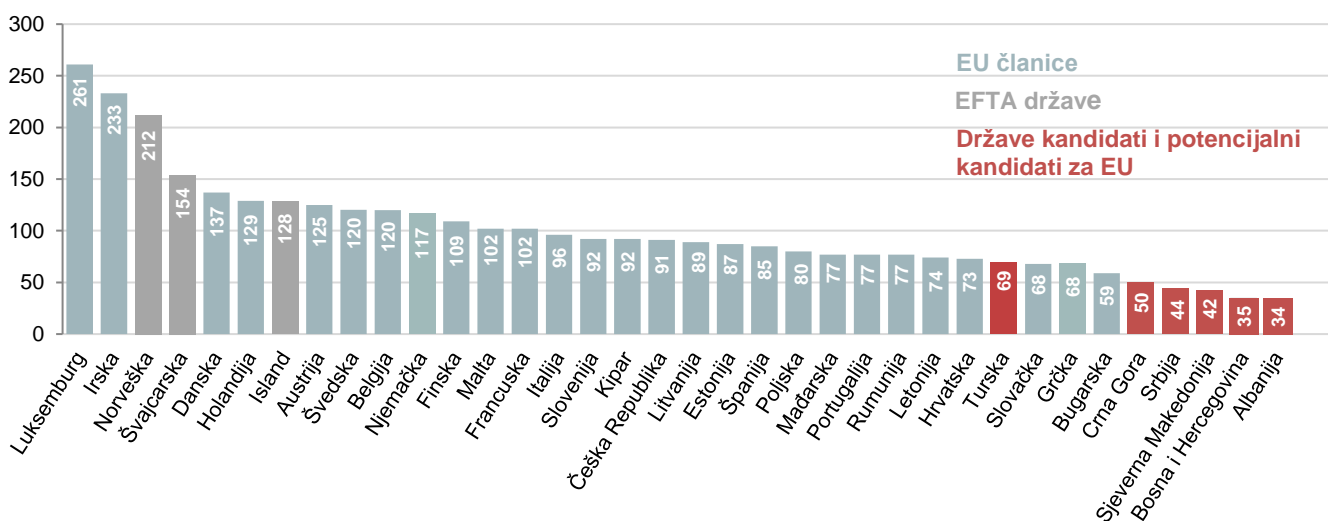
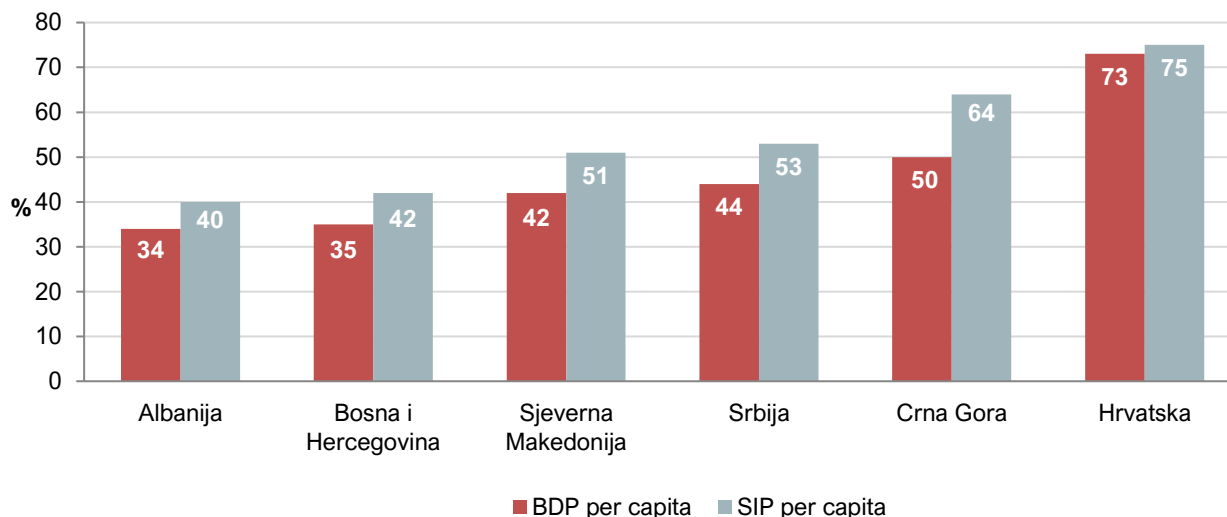

Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2022. godinu (EU¹=100)

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
EU¹	100	100
Euro-zona	104	104
Luksemburg	261	138
Irska	233	87
Danska	137	111
Holandija	129	116
Austrija	125	118
Švedska	120	108
Belgija	120	115
Njemačka	117	119
Finska	109	109
Malta	102	85
Francuska	102	109
Italija	96	99
Slovenia	92	90
Kipar	92	98
Češka Republika	91	83
Litvanija	89	95
Estonija	87	79
Španija	85	85
Poljska	80	86
Mađarska	77	72
Portugalija	77	85
Rumunija	77	88
Letonija	74	80
Hrvatska	73	75
Slovačka	68	73
Grčka	68	78
Bugarska	59	67
Norveška	212	126
Švajcarska	154	117
Island	128	122
Turska	69	80
Crna Gora	50	64
Srbija	44	53
Sjeverna Makedonija	42	51
Bosna i Hercegovina	35	42
Albanija	34	40

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2022. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU¹=100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 40% u Albaniji do 75% prosjeka EU u Hrvatskoj. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2022. godini prema prvoj procjeni iznosila je 64% prosjeka EU.

Bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom je pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, dok je stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU-27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)

Pripremila: Ivana VIDAKOVIĆ

Odsjek: Odsjek za statistiku cijena i spoljne trgovine
contact@monstat.org

Kontakt za medije:
mediji@monstat.org

@monstat_me

MONSTAT - Uprava za statistiku Crne Gore